

Қаржы нарығындағы пайыздық мөлшерлемелерге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

мамыр 2021

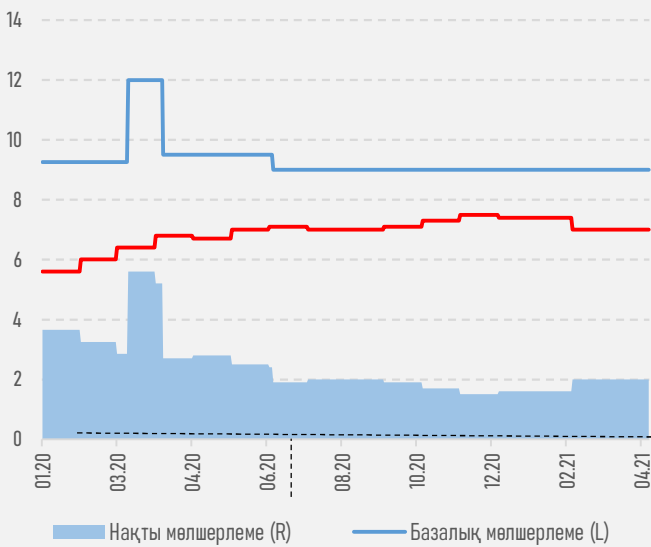
Негізгі тенденциялар:

- Экономикадағы нақты пайыздық мөлшерлеме (инфляцияны шегергендегі базалық) 2020 жылғы шілдеден бастап экономиканың қалпына келтіру өсімін ынталандыра отырып, салыстырмалы түрде төмен деңгейде (1,5–2% шегінде) тұр. Естеріңізге сала кетейік, ҚРҰБ зерттеулері бойынша ел экономикасы үшін тепе-тең нақты мөлшерлеме деңгейі 3,5–3,7%-ды құрайды, яғни, ағымдағы көрсеткіштен екі есе жоғары.
- Сол сияқты ақша нарығының қысқа мерзімді мөлшерлемелері (TONIA-МБҚ кепілімен теңгелік өтімділікті тарту) негізінен валюта нарығындағы құбылмалылық кезеңдерін, тоқсандық салықтарды төлеуді кезең-кезеңімен өтей отырып, базалық мөлшерлеменің пайыздық дәлізінің шекарасы ішінде ұсталады.
- Корпоративтік облигациялардың кірістілігі шағын және ірі компаниялар арасында айтарлықтай (екі есе) ерекшеленеді.

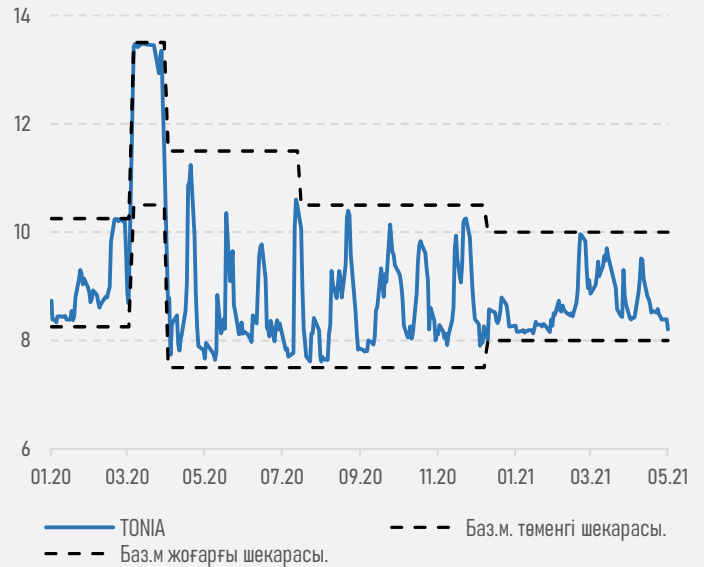
- Кредит беру нарығының жекелеген сегменттерінде ресурстардың әділ құнының бұрмалануы байқалады. Мысалы, ипотекалық қарыздар бойынша нақты мөлшерлемелер инфляция деңгейі төмен дамыған елдерге сәйкес келетін, пандемия кезеңінде зардап шеккен бизнеске қарыздар бойынша (6%) және автокредиттер бойынша (4%)—теріс аумақта (-1-ден -3,5%-ға дейін) нөлге жақын деңгейде ("7-20-25" мемлекеттік бағдарламасы).
- Дамушы елдердегі (РФ, Украина, Түркия және т.б.) пайыздық мөлшерлемелердің өсуі ҚР МБҚ-ға қызығушылықты төмендетуі мүмкін. 2021 жылдың ақпан айының соңынан бастап мемлекеттік қарызға шетелдік капиталдың ағыны тоқтатылды. Бұл ретте ҚР Қаржы министрлігі облигацияларының соңғы орналастырулары бойынша кірістіліктің шамалы өскенін көрсетеді.

Негізгі көрсеткіштер *

Экономикадағы ақша құны

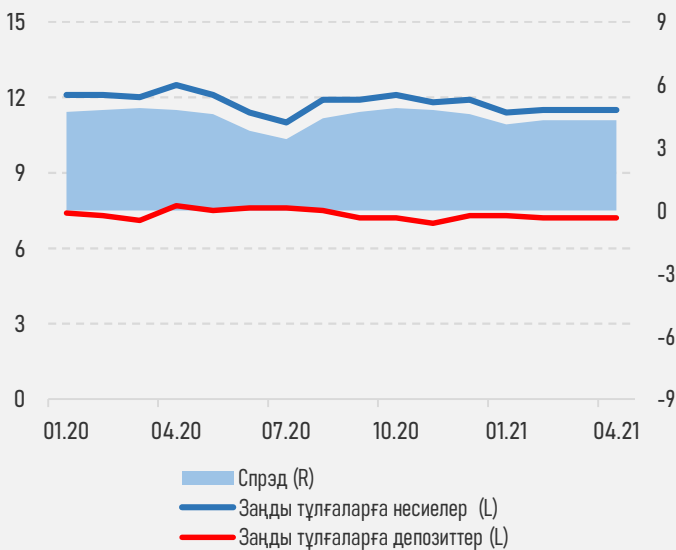

Ақша нарығындағы мөлшерлемелер

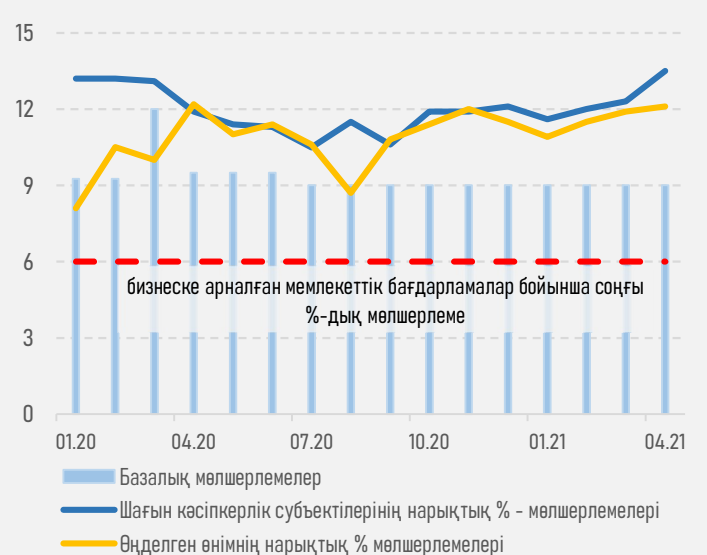

Банк нарығындағы орташа мөлшерленген мөлшерлемелер *

Заңды тұлғалардың несиелері мен депозиттері бойынша

Шағын кәсіпкерліктің несиелер және қарыздары бойынша

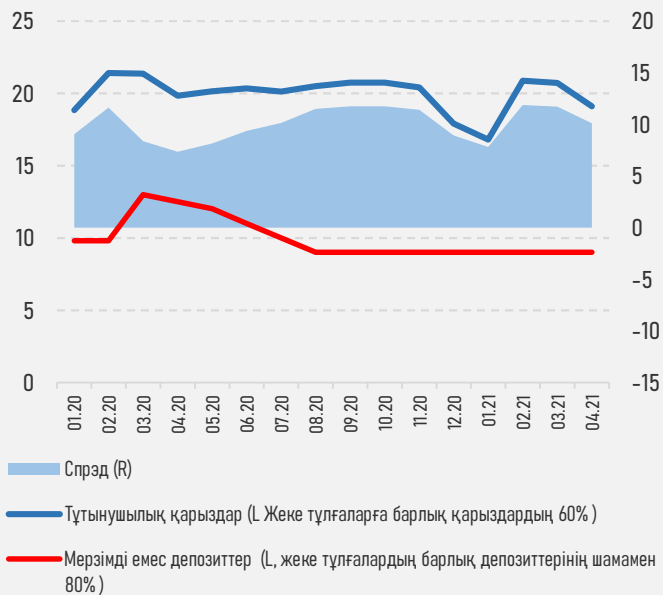

* Деректер көзі: ҚР Ұлттық Банкінің сайты, KASE

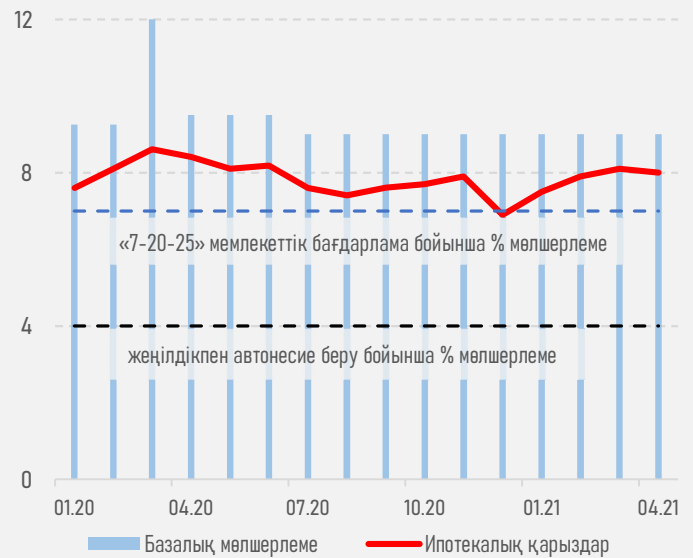
© Қазақстан қаржыгерлер қауымдастығы, 2021

Банк нарығындағы орташа мөлшерленген мөлшерлемелер *

Тұтынушылық қарыздар және мерзімсіз депозиттер бойынша

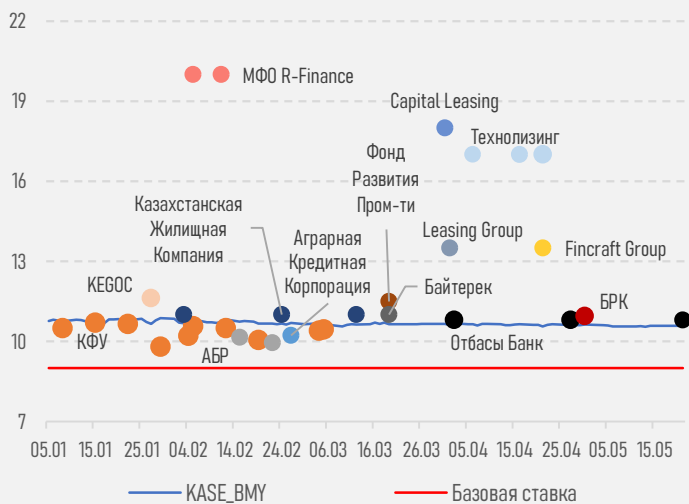

Автонесиелер және ипотекалық қарыздар бойынша

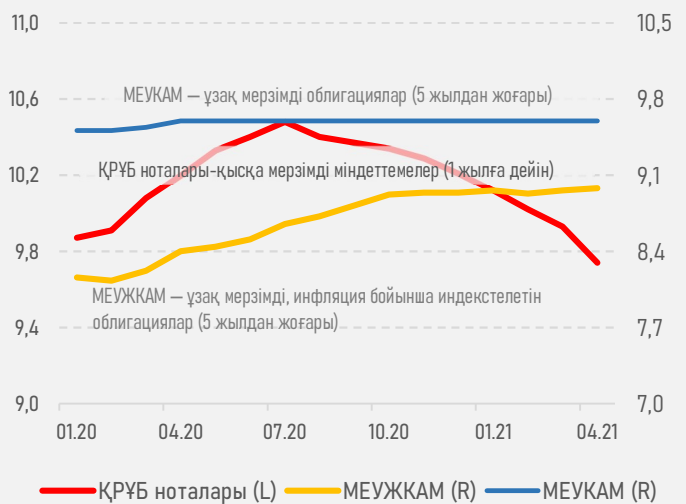

БҚН арналған мөлшерлемелер *

Корпоративтік облигациялар бойынша кірістілік

Ұлттық валютадағы МБК бойынша табыстылық (барлық көлемнен 86%)

* Деректер көзі: ҚР Ұлттық Банкінің сайты, KASE

© Қазақстан қаржыгерлер қауымдастығы, 2021

Резюме

Елдегі монетарлық жағдайларды одан әрі төмендету үшін инфляцияны нысаналы дәліздерге жұмсау және оны орнықты төмен деңгейде ұстап тұру қажет (2025 жылға қарай 3-4%). Елдегі инфляциялық процестер мақсатты дәлізден тыс болған кезде, қысқа мерзімді перспективада нарықтық мөлшерлемелер кем дегенде төмендемейді деп күту қисынды.

Тұтынушылық сұранысты қалпына келтіруді, электр энергиясына тарифтердің өсуін, негізгі сауда әріптестерінің ЖЖМ бағасының өсуін және инфляцияны қоса алғанда, инфляцияға қарсы тәуекелдердің күшеюі аясында сұралған ҚҚҚ сарапшыларының күтулері ҚРҰБ ақша-кредит саясатын келесі 12 айдың көкжиегінде қатаңдату жағына ауысады.

Қазақстанда объективті жоғары нарықтық мөлшерлемелер проблемасы экономиканы қолдаудың мамандандырылған бағдарламалары шеңберінде мемлекет бөлетін салыстырмалы көлемді, арзан кредиттік ресурстармен нивелирленеді.

Алайда, мемлекеттік бағдарламалардың талап етілуіне және олардың дағдарыс салдарын еңсерудегі оң әсеріне қарамастан, экономиканың қалпына келуіне қарай қаржыландыру көлемін және сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау көлемін біртіндеп қысқарту қажет. Кредиторлардың қарыз алушылармен өзара қарым-қатынасы нарықтық қағидаттарға негізделуі тиіс, ал мемлекеттік қолдау акценті қаржылық емес қолдау шараларына ауысуы тиіс.

ҚҚҚ талдау орталығы валюталық, қор, тауар нарықтарындағы экономикалық жағдайдың әр түрлі кезеңділігіне экономикалық шолуларды, KASE эмитенттерінің, ҚР Ұлттық Банкінің, ҚР Ұлттық экономика министрлігінің, ҚР Қаржы министрлігінің, Мемлекеттік кірістер комитетінің статистикалық деректерін, сондай-ақ елдегі ағымдағы экономикалық жағдайға әсер ететін басқа да оқиғаларды үнемі дайындайды. ҚҚҚ талдау орталығының материалдарымен ҚҚҚ сайтында танысуға болады.